

STANJE PREDUZETNIŠTVA U SRBIJI 2023.

GOstudy 2.0 je druga sezona besplatne škole digitalnog preduzetništva u saradnji StarTech-a, NALED-a i GoViral-a, a uz podršku Telekoma Srbije i RTS-a. Kroz platformu, korisnici imaju priliku da se upoznaju sa svetom interneta i digitalnih tehnologija i nauče kako da osnove digitalnog preduzetništva, frilensinga, marketinga i društvenih mreža primene u svom poslovanju. Nakon uspešnog prvog ciklusa, u 2023. realizuje se novi serijal sa 5 novih predavača, 9 modula i 85 lekcija. Platformi se može pristupiti putem sajta www.gostudy.rs.

Portal Preduzetništva na adresi www.preduzetnistvo.gov.rs predstavlja efikasan info-servis za privredu, omogućavajući blagovremeno informisanje o različitim vidovima podrške uspostavljanju i unapređenju poslovanja, afirmišući i podstičući razvoj preduzetništva u Srbiji. Portal pruža ažurne informacije o programima, kako finansijske, namenjene investiranju u MSPP, unapređenju poslovanja, podršci izvozu, započinjanju poslovanja, novom zapošljavanju, tako i nefinansijske podrške, u vidu besplatnih savetodavnih usluga, dok interaktivna mapa omogućava da brzo nađete najbliže organizacije podrške.

Mali biznis informator na adresi www.informator.preduzetnistvo.gov.rs ima za cilj da pruži MSPP odgovore na najvažnija pitanja u oblasti pravnog okvira poslovanja. Ovde se mogu pronaći sve informacije korisne za poslovanje, između ostalog i: kako i kada plaćate poreze, da li postoje neke dodatne takse i naknade koje morate platiti, kako da poslužete elektronski, kao i kako da angažujete radnike. Korisnicima je omogućen pristup različitim edukativnim materijalima, kao i pokretanje raznih inicijativa radi unapređenja pristupa informacijama, ostvarivanja efikasnog i lakšeg poslovanja za mikro i mala preduzeća i preduzetnike.

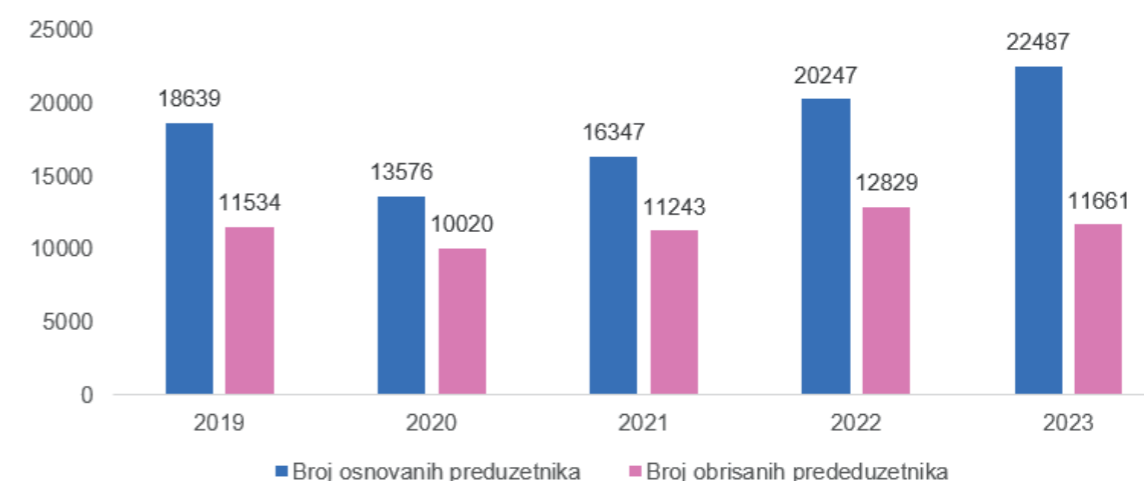
© 2023 NALED

Sva prava zadržana. Ovaj dokument je pripremila Laboratorija inovativnih javnih politika NALED-a, u okviru StarTech projekta, uz podršku kompanije Philip Morris. Analize, tumačenja i zaključci izneti u ovom izveštaju ne moraju nužno odražavati stavove članova ili organa NALED-a. Svi napori su učinjeni kako bi se osigurala pouzdanost, tačnost i ažurnost informacija iznetih u izveštaju. NALED ne prihvata bilo kakav oblik odgovornosti za eventualne greške sadržane u izveštaju ili nastalu štetu, finansijsku ili bilo koju drugu, proisteklu u vezi sa njenim korišćenjem. Korišćenje, kopiranje i distribucija sadržaja ovog izveštaja dozvoljena je isključivo u neprofitne svrhe i uz odgovarajuće naznačenje imena, odnosno priznavanje autorskih prava NALED-a.

Prema statistici Agencije za privredne registre (APR) u Republici Srbiji trenutno **posluje 137.191 privrednih društava i gotovo dva i po puta više preduzetnika – njih ukupno 328.797.**

Kao i u prethodnoj godini, **nastavlja se trend rasta broja preduzetnika u Srbiji, te je u prvih šest meseci ove godine osnovano 22.487 preduzetnika, odnosno 11% više nego u istom periodu u 2022.**

Broj osnovanih i obrisanih preduzetnika

Kada je reč o delatnostima kojima se bave novoosnovani preduzetnici, kao i prethodne godine, **dominiraju konsultantske aktivnosti, restorani i pokretni ugostiteljski objekti, računarsko programiranje, frizerski i kozmetički saloni i drumski prevoz tereta.**

Što se tiče **gašenja preduzetničkih radnji, došlo je do smanjenja u odnosu na prošlu godinu za 10%, sa 12.829 na 11.661 ugašenih preduzetnika u 2023.** Prema delatnostima, najviše je ugašeno **ugostiteljskih objekata, frizerskih i kozmetičkih salona, kao i preduzetnika koji su se bavili konsultantskim aktivnostima i računarskim programiranjem.**

¹ Podatak na dan 15. novembar 2023

Frilenseri u Srbiji

Od 1. januara stupio je na snagu novi režim samooporezivanja frilensera u Srbiji. NALED, u okviru StarTech projekta, pruža podršku Ministarstvu finansija i Poreskoj upravi u razvoju specijalizovanog portala www.frilenseri.purs.gov.rs za pojednostavljeno podnošenje poreske prijave PP OPO-K i izradi [Vodiča za frilensere](#). [Portal Frilenseri](#) namenjen je za prijavu prihoda fizičkih lica koja ostvaruju prihode od autorskih i srodnih prava i prihode po osnovu ugovorene naknade za izvršeni rad, na koje se porez plaća samooporezivanjem. Na portalu frilenserima stoji na raspolaganju i [Test samoprocene i procene prihoda](#), kao i [Kalkulator poreza](#) na osnovu kojeg mogu obračunati svoje kvartalne obaveze. U trećem kvartalu 2023. gotovo 2.200 frilensera podnelo je poresku prijavu preko ovog portala, što je za 20% više nego u prethodnom kvartalu.

Međunarodni pogled na stanje preduzetništva u Srbiji

Izveštaj Evropske komisije za Srbiju 2023:

Srbija je, kao i u prethodnim godinama, ocenjena kao umereno pripremljena u oblasti Preduzetništva i industrijske politike (Poglavlje 20), a ograničen napredak je postignut usvajanjem novog Zakona o upravljanju privrednim društvima u vlasništvu Republike Srbije. Ipak, novi izveštaj Evropske komisije ostaje na tragu prošlogodišnjih preporuka:

- Dalje unapređenje predvidljivosti poslovnog okruženja, kroz direktno uključivanje privrede u regulatorni proces;
- Usvajanje novog Akcionog plana za primenu Strategije industrijske politike Srbije;
- Preraspodela budžetskih sredstava radi podsticanja stranih direktnih investicija za pružanje tehničke i finansijske podrške malim i srednjim preduzećima.

Javne politike u 2023.

U novembru 2023. godine usvojena je [Strategija razvoja malih i srednjih preduzeća za period 2023-2027. sa Akcionom planom za period 2023-2024.](#) kojom se određuje strateški pravac razvoja preduzetništva i konkurentnosti u Srbiji u narednom periodu, a u cilju osnaživanja domaćih mikro, malih i srednjih preduzeća i preduzetnika. Osnovna vizija Strategije jeste stvaranje inovativnog, zelenog, konkurentnog i održivog sektora mikro, malih i srednjih preduzeća koji je otporan na eksterne izazove.

Nakon 18 meseci od donošenja [Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre](#) i [Zakona o privrednim društvima](#) (novembar 2021), 17. maja ove godine stupile su izmene koje obavezuju privredne subjekte da imaju otvoren nalog na Portalu za elektronsku identifikaciju (Portal eID), odnosno na Portalu eUprava, s obzirom da im od tog datuma sva obaveštenja, rešenja, izveštaji i ostala dokumentacija stiže u jedinstveno elektronsko Sanduče na Portalu eUprava.

Izmene [Uredbe o bližim uslovima, kriterijumima i elementima za paušalno oporezivanje obveznika poreza na prihode od samostalne delatnosti](#), usvojene krajem oktobra ove godine, donose paušalcima produžetak ograničenja rasta obaveza od 10% zaključno sa 2025, kao i umanjenje polazne osnovice za računanje poreza i doprinosa za početnike u poslovanju za čak 50%, što je posebno značajno u vreme krize i inflacije.

Dostupni programi podrške u 2023.

[Podrška za žene preduzetnice](#), kao i za mlade i početnike u poslovanju ([Start up 2023 program](#)), koji sprovode Ministarstvo privrede i Fond za razvoj. Finansijski okvir predstavlja kombinaciju bespovratnih sredstava i povoljnog kredita Fonda za razvoj, a sredstva u iznosu od 400 hiljada do 6 miliona dinara se mogu koristiti za kupovinu opreme i dostavnih vozila, održavanje poslovnog ili proizvodnog prostora, kao i za operativne troškove do 20% ulaganja.

[Obuka, bankarski kredit, bespovratna sredstva i garancije za početnike](#) namenjen je novoosnovanim preduzetnicima, poljoprivrednim gazdinstvima, mikro i malim privrednim društvima starosti do dve godine. Program se sastoji iz garancija za kredite i odobrenje povoljnih bankarskih kredita od strane banaka, isplate bespovratnih sredstava i obezbeđivanje stručne, besplatne pomoći i podrške u izradi poslovnog plana i daljem poslovanju kroz mentoring program koji sprovodi Privredna komora Srbije.

[Podrška samozapošljavanju](#) je nefinansijski program koji sprovode filijale Nacionalne službe za zapošljavanje, a koji podrazumeva savetovanje i informisanje u vezi sa samozapošljavanjem, obuke iz oblasti preduzetništva i mentoring program. Obuke pod nazivom „Put do uspešnog preduzetnika“ obuhvataju pet oblasti: osnove preduzetništva, pravni aspekt biznisa, porezi i doprinosi za preduzetnike, Biznis plan radionicu i informacije o ugovornim obavezama prema Nacionalnoj službi. Sa druge strane, mentoring program podrazumeva dijagnozu stanja započetog biznisa, stručne savete i informacije za otklanjanje nedostataka i unapređenje poslovanja.